בְּאֵר הַגּוֹלָה ב:

הִלְכוֹת חֹל הַמּוֹעֵד סִימָן תקלא

תקלא דִּינֵי גְּלוּחַ בְּחֹל הַמּוֹעֵד. וּבוֹ ח' סְעִיפִים:

א (א) [א]מִצְוָה לְגַלֵּחַ (ב) בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב: **ב** (ג) * אֵין מְגַלְּחִין (ד) בַּמּוֹעֵד, (ד) [ב]אֲפִלּוּ אִם גִּלַּח קֹדֶם מוֹעֵד:
ג (ה) [ג]אֲפִלּוּ אִם הָיָה (ג) אָנוּס וּמְפֻנֶּה כָּךְ לֹא גִּלַּח בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב, אֵינוֹ מְגַלֵּחַ בַּמּוֹעֵד. (ו) וְהוּא הַדִּין לְמִי שֶׁהָיָה חוֹלֶה וְנִתְרַפֵּא בַּמּוֹעֵד: **ד** * [ד]וְאֲפִלּוּ מְגַלְּחִין בַּמּוֹעֵד, מִי שֶׁיָּצָא מִבֵּית הַשְּׁבִיָּה (ז) וְלֹא הָיָה לוֹ פָּנַאי לְגַלֵּחַ קֹדֶם הַמּוֹעֵד, (ח) וּמִי שֶׁיָּצָא מִבֵּית הָאֲסוּרִים, וַאֲפִלּוּ הָיָה חָבוּשׁ (ט) בְּיַד יִשְׂרָאֵל שֶׁהָיוּ מַנִּיחִין לוֹ לְגַלֵּחַ, וְכֵן הַמְנֻדֶּה (י) [ה]שֶׁהִתִּירוּ לוֹ (ג) בָּרֶגֶל, וְכֵן מִי שֶׁנָּדַר שֶׁלֹּא לְגַלֵּחַ (יא) וְנִשְׁאַל חָלִין פּוֹשֵׁעַ וְאָסוּר לְגַלֵּחַ בָּרֶגֶל. וּמִכָּל מָקוֹם הַמְקַל יֵשׁ לוֹ עַל מִי לְסָמֹךְ כֵּיוָן שֶׁהוּא מִלְּתָא דְּרַבָּנָן: (יא) וְנִשְׁאַל עַל נִדְרוֹ בָּרֶגֶל. וְיֵשׁ חוֹלְקִין

א פְּשׁוּט בְּגְמָרָא מוֹעֵד קָטָן י״ד (ע״א). **ב** טוּר וְהַגָּהוֹת אֲשֵׁר״י (פ״ג סי׳ א) בְּשֵׁם אוֹר זָרוּעַ וּשְׁאָרֵי פּוֹסְקִים. **ג** שָׁם בְּגְמָרָא. **ד** מִשְׁנָה שָׁם י״ג (ע״ב) וְי״ד (ע״א) וְשָׁם בְּגְמָרָא. **ה** הָרִי״ף (ו.) וְרַמְב״ם (פ״ו הי״ח) וְשָׁלֹא כְּדַעַת הַטּוּר וּשְׁאָרֵי פּוֹסְקִים וּדְלֹא כִּירוּשַׁלְמִי (פ״ג ה״א).

בֵּאוּר הַגְּרָ״א

ב (ג) **בַּמּוֹעֵד.** כְּדֵי שֶׁיִּגְלַח עֶרֶב יוֹם טוֹב וְלֹא יִכָּנֵס לַמּוֹעֵד כְּשֶׁהוּא מְגֻנָּל:
ג (ג) **אָנוּס.** דְּלֹא מוֹכַחְא מִלְּתָא כָּל כָּךְ, וַאֲפִלּוּ לֹא הָיָה לָהֶם אֻמָּן מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב אָסוּר. בֵּית יוֹסֵף (ד״ה והא): **ד** (ג) **בָּרֶגֶל.** וּבֵ״ח (ס״ב) פָּסַק דְּוָקָא שֶׁהִתִּירוּ לוֹ קֹדֶם הָרֶגֶל וְלֹא שָׁלְמוּ לוֹ יְמֵי נִדּוּי עַד הָרֶגֶל, דְּאֵין נִדּוּי שֶׁלָּנוּ פְּחוּת מִשְּׁבָעָה יָמִים,

בֵּאוּר הַלָּכָה

שְׁפָרֵשׁ 'הַמְבָזֶּה אֶת הַמּוֹעֲדוֹת' קָאֵי עַל חֹל הַמּוֹעֵד, וּמִזֶּה הוֹכִיחוּ הַתּוֹסָפוֹת בַּחֲגִיגָה דַּף י״ח הַנַּ״ל דְּסִבְרָא לְהוּ דְּאָסוּר מִן הַתּוֹרָה מִלְּאכָה בְּחֹל הַמּוֹעֵד, וּמִמֵּילָא מוּכָח דְּגַם רַשַׁ״י סוֹבֵר דְּאָסוּר מִן הַתּוֹרָה דְּגַם הוּא פֵּרֵשׁ כָּרְשַׁבַּ״ם בְּמַכּוֹת דַּף כ״ג (ע״א ד״ה חג) וּבְסַנְהֶדְרִין דַּף צ״ט (ע״א ד״ה מועדות), וְכֵן כָּתַב הַשַּׁבְּלֵי לֶקֶט סִימָן (רכ״ג) [ר״כ]. הֵיצֵא מִדְּבָרֵינוּ שֶׁהָרִי״ף וְהַשַּׁבְּלֵי לֶקֶט, כּוּלְּהוּ סְבִירָא לְהוּ דְּמִלְּאכָה בְּחֹל הַמּוֹעֵד אָסוּר מִן הַתּוֹרָה לְבַד אוֹתָן שֶׁהִתִּירוּ חֲזַ״ל לַעֲשׂוֹתָם. **וְהָרַמְבַּ״ן** (מור״ק ד״ה והשתא) **הַטִּיל פְּשָׁרָה, שֶׁכָּל מְלָאכָה שֶׁאֵינוּ לִצְרָךְ הַמּוֹעֵד וְאֵינוּ דָּבָר הָאֲבֵד הוּא מִן הַתּוֹרָה, וְשֶׁהִיא לִצְרָךְ הַמּוֹעֵד הִיא מֻתֶּרֶת אַף מְלָאכֶת אֻמָּן וְאַף עַל גַּב דְּאִית בֵּיהּ טִירְחָא יְתִירָא, וְכֵן כָּל דָּבָר אָבוּד אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוּ לִצְרָךְ הַמּוֹעֵד מֻתֶּרֶת וְאַף עַל גַּב שֶׁהִיא טִרְחָא יְתֵרָה, וַחֲכָמִים מִדִּבְרֵיהֶם אָסְרוּ קְצָת מְלָאכוֹת, וְעִקַּר חֹל הַמּוֹעֵד וַדַּאי דָּבָר תּוֹרָה הִיא. וְלָזֶה הִסְכִּים הָרַשְׁבָּ״א** סוֹף פֶּרֶק קַמָּא דְּעֲבוֹדָה זָרָה (כב. ד״ה ומדמקשה) **וְהָרִיטְבָּ״א** בְּמָכִילְתִּין (ב. ד״ה ואיכא), **וְכֵן הִכְרִיעַ הַבַּ״ח** (ס״א) **לַהֲלָכָה כְּשִׁיטָה זוֹ וְהָעְתִּיקוּ הַמַּגֵּן אַבְרָהָם** (סק״א), **וְכֵן מִדִּבְרֵי הַגְּרָ״א בְּבֵאוּרוֹ מִשְּׁמַע גַּם כֵּן שֶׁהוּא מְצַדֵּד לִשְׁיטָה זוֹ.** וּבְתִשׁוּבַת הָרַשְׁבָּ״א (ח״א סי׳ תרצ) שֶׁהוּבְאָה בְּאַרְחוֹת חַיִּים הִלְכוֹת תְּפִלִּין (סי׳ יא) כָּתַב שֶׁכֵּן הוּא גַּם כֵּן דַּעַת חֲכְמֵי צָרְפַת לֶאֱסֹר מְלָאכָה בְּחֹל הַמּוֹעֵד מִן הַתּוֹרָה. וְהַשַּׁאֲגַת אֲרִיֵה בְּאֵבְנֵי מִלּוּאִים (חגיגה שם) מְצַדֵּד גַּם כֵּן לְהַלָּכָה דְּאָסוּר מִן הַתּוֹרָה, וְכֵן בְּבֵית יוֹסֵף בְּסִימָן זֶה (ד״ה ולע״ד). **וְהִנֵּה לְפִי דַּעַת כָּל הַפּוֹסְקִים הָאֵלּוּ כְּשֶׁיְּדַמֵּן אֵיזֶה סַפָּק בִּמְלָאכֶת חֹל הַמּוֹעֵד, וְלָבַד מֵהַדְּבָרִים שֶׁלְּדַעַת הָרַמְבַּ״ן וְהָרַשְׁבָּ״א הֵם דְּרַבָּנָן], צָרִיךְ לְהַחְמִיר, דְּהוּא סָפֵק בְּשֶׁל תּוֹרָה, וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסִימָן תקל״ז בַּבֵּאוּר הַלָּכָה** (ד״ה דבר האבד) **דַּיֵּשׁ חֲלוּקִים בְּעִנְיָן זֶה.** וְאַף דְּמִשְׁלְחָן עָרוּךְ לְקַמָּן בְּסִימָן תקל״ו בְּסוֹפוֹ דְּפָסַק כְּרַב אַמֵּי לְהָקֵל נָגֶד רַב הוּנָא, וְכֵן בְּסִימָן תקל״ח סָעִיף א׳ וּבְסִימָן (תקל״ט) [תקל״ז] סָעִיף ו׳ מִשְּׁמַע דְּלְהַלָּכָה תָּפַס כְּשִׁיטַת הַמְקַלִּין דְּעִקַּרוֹ הוּא דְּרַבָּנָן, אֲפָשֵׁר שֶׁלֹּא רָאָה כָּל הָנֵי רִאשׁוֹנִים שֶׁהֵבֵאתִי. **וְעַל כָּל פָּנִים אֵין לְמַהֵר לְהָקֵל, כִּי אִם לִצְרָךְ גָּדוֹל:**

ב * **אֵין מְגַלְּחִין בַּמּוֹעֵד. הֵיינוּ אֲפִלּוּ עַל יְדֵי עַכּוּ״ם, וְכָל מַה שֶּׁכָּתוּב לְקַמָּן דְּמִמֵּילָא [אַחֲרוֹנִים]:**

ד * **וְאֲפִלּוּ מְגַלְּחִין בַּמּוֹעֵד וְכוּ׳. דַּע, דְּאִלּוּ שֶׁהִתִּירוּ לְגַלֵּחַ, אֲפִלּוּ כְּדַרְכּוֹ בְּלִי שִׁנּוּי, דְּכַמִּשְׁנָה (יג.) שָׁנָה לָהּ שָׁם גְּלוּחַ וְכִבּוּשׁ בַּחֲדָא מַחֲתָא, וְכִי הָנֵי פּוֹשֵׁעַ וְאָסוּר לְגַלֵּחַ בָּרֶגֶל. וּמִכָּל מָקוֹם הַמְקַל יֵשׁ לוֹ עַל מִי לְסָמֹךְ כֵּיוָן שֶׁהוּא מִלְּתָא דְּרַבָּנָן: (יא) וְנִשְׁאַל עַל נִדְרוֹ בָּרֶגֶל. וְיֵשׁ חוֹלְקִין

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

א (א) **מִצְוָה לְגַלֵּחַ וְכוּ׳.** כְּדֵי (ב) שֶׁלֹּא יִכָּנֵס לָרֶגֶל כְּשֶׁהוּא מְגֻנָּל:
(ב) בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב. בֵּין קֹדֶם חֲצוֹת (ג) וּבֵין לְאַחַר חֲצוֹת, לְבַד מֵעֶרֶב פֶּסַח דְּאָסוּר לְהִסְתַּפֵּר לְאַחַר חֲצוֹת כְּמְבֹאָר לְעֵיל בְּסִימָן תס״ח (ס״ה):
ב (ג) **אֵין מְגַלְּחִין בַּמּוֹעֵד.** וְהוּא הַדִּין (ג) סִפּוּר הָרֹאשׁ, אֶלָּא שֶׁדַּרְכָּן הָיָה לְגַלֵּחַ. (ד) וְאַף דְּסִפּוּר וּגְלוּחַ הוּא דָּבָר שֶׁל יְפִי וְתִקּוּן הַגּוּף שֶׁהוּא צָרִךְ הַמּוֹעֵד, אֲפִלּוּ הָכִי אָסְרוּ בְּתוֹךְ הַמּוֹעֵד כְּדֵי שֶׁיִּזְדָּרְזוּ לְגַלֵּחַ קֹדֶם הַמּוֹעֵד, (ה) דְּאִם הָיוּ מַתִּירִין לְגַלֵּחַ בְּתוֹךְ הַמּוֹעֵד הָיוּ סוֹמְכִין עַצְמָן לְכַתְּחִלָּה עַל זֶה וְיִכָּנְסוּ לָרֶגֶל כְּשֶׁהֵן מְגֻנָּלִין:
(ד) אֲפִלּוּ אִם גִּלַּח. דְּתוּ אֵין בּוֹ חֵשֶׁשׁ זֶה שֶׁיִּכָּנֵס לָרֶגֶל כְּשֶׁהוּא מְגֻנָּל, דְּהָא גִּלַּח עַצְמוֹ גַּם קֹדֶם הָרֶגֶל, אֲפִלּוּ הָכִי אָסוּר (ו) מִשּׁוּם הַרְוָאִין, דְּהָרוֹאֶה לֹא יֵדַע שֶׁגִּלַּח עַצְמוֹ וְיֹאמַר שֶׁמֻּתָּר לְגַלֵּחַ בְּכָל גַּוָּנַי:
ג (ה) **אֲפִלּוּ אִם הָיָה אָנוּס.** כְּגוֹן שֶׁנֶּאֱבַד לוֹ אֲבֵדָה בְּעֶרֶב הָרֶגֶל אוֹ לְהָאֻמָּן וְלֹא הָיָה יָכוֹל לְגַלֵּחַ, וּכְהָאי גַּוְנָא שְׁאָרֵי אֱנָסִין, לְבַד הַמְבֹאָרִים לְהֵתֵּר בַּסְּעִיפִים שֶׁאַחַר זֶה, דְּהָנֵי אֱנָסִין (ו) מְפֻרָסְמִין וּגְלוּיִין לַכֹּל הוּא שֶׁאִי אֶפְשָׁר לָהֶם לְגַלֵּחַ מִקֹּדֶם, אֲבָל שְׁאָרֵי אֱנָסִין אֵינָם מְפֻרְסָמִין וִידוּעִים, וְאִם נַתִּיר לָהֶם יָבֹאוּ לְהַתִּיר אַף שֶׁלֹּא מִתּוֹךְ אֹנֶס:
(ו) וְהוּא הַדִּין לְמִי שֶׁהָיָה חוֹלֶה. שֶׁאָמְרוּ שֶׁהַחוֹלֶה כְּשֶׁהוּא מְסֻפָּר מַכְבִּיד עָלָיו חָלְיוֹ, אֲפִלּוּ הָכִי אֵין זֶה אֹנֶס גְּלוּי כָּל כָּךְ, וְיָבֹאוּ לְהַתִּיר (ח) אַף שֶׁלֹּא מִתּוֹךְ אֹנֶס וְכַנַּ״ל:
ד (ז) **וְלֹא הָיָה לוֹ פָּנַאי.** כְּגוֹן שֶׁיָּצָא בְּתוֹךְ הַמּוֹעֵד, אוֹ אֲפִלּוּ בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב (ט) סָמוּךְ לַחֲשֵׁכָה שֶׁלֹּא הָיָה לוֹ שְׁהוּת לְגַלֵּחַ מִבְּעוֹד יוֹם:
(ח) **וּמִי שֶׁיָּצָא מִבֵּית הָאֲסוּרִים.** הָכִי נַמִּי כְּשֶׁלֹּא הָיָה שְׁהוּת לְגַלֵּחַ בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב מִבְּעוֹד יוֹם כַּנַּ״ל:
(ט) **בְּיַד יִשְׂרָאֵל.** דְּכֵיוָן שֶׁהָיָה בְּצַעַר לֹא גִּלַּח:
(י) **שֶׁהִתִּירוּ לוֹ בָּרֶגֶל.** דִּמְקַדֶּם הָיָה אָסוּר בְּתִגְלַחַת, וְלָכֵן הָוֵי אָנוּס בְּמַה שֶּׁלֹּא גִּלַּח מִקֹּדֶם. וְיֵשׁ חוֹלְקִין בָּזֶה וְסִבְרִי (י) דְּהֵיכִי שֶׁהָיָה יָכוֹל לְבַקֵּשׁ וּלְפַיֵּס שֶׁיַּתִּירוּ לוֹ קֹדֶם הָרֶגֶל וְלֹא פִּיֵּס, לְהוּ דְּהֵיכִי שֶׁהָיָה יָכוֹל לְהַתִּיר מִשּׁוּם טָרְדָּא בְּעָלְמָא, כֵּיוָן שֶׁבֵּית הַשְּׁבִיָּה בְּעַצְמָהּ לֹא עִכְּבָתוּ מִלְּגַלֵּחַ, שֶׁיָּצָא בְּעוֹד מוֹעֵד לְגַלֵּחַ. וּמִדְּרַשַׁ״י מוּכָח לְהַדְיָא כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי, וְכֵן מָצָאתִי בְּנִמּוּקֵי יוֹסֵף (י.) וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: שֶׁלֹּא הָיָה לוֹ פָּנַאי, כְּלוֹמַר שֶׁבָּאוּ כָּל כָּךְ סְמוּךְ לָעֶרֶב שֶׁלֹּא הָיָה לָהֶם פָּנַאי לְגַלֵּחַ. [וּמַה שֶּׁרָצָה עוֹד לְחַלֵּק בֵּין בָּא מִמְּדִינַת הַיָּם לִשְׁאָרֵי דְּבָרִים, לֵיתָא, דְּהַבְּרִיתָא כְּלָלָה בַּחֲדָא מַחְתָּא]. וְכֵן מוּכָח בְּרַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב ד ח״ה), וְנָקֵט שָׁם לְעִנְיָן בָּא מִן הַיָּם וְהוּא הַדִּין בְּאֵינָךְ: (י) הוּא דַּעַת הָרֹא״שׁ (פ״ג סי׳ א) וְהַטּוּר שֶׁהֶעְתִּיקוּ דַּעַת הִירוּשַׁלְמִי (פ״ג ה״א) דְּכֶשֶׁלֹּא פִּיֵּס מִקֹּדֶם

מַחְלִיו בְּמוֹעֵד הֲלֹא הוּא מִפֻּרְסָם בְּוַדַּאי לְרַבִּים שֶׁהָיָה חוֹלֶה וַאֲפִלּוּ הָכִי אָסְרוּ. אֶלָּא הָעִקָּר נִרְאֶה כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרִיטְבָּ״א, דְּהָנֵי הָאֹנֶס עַצְמוֹ הוּא דָּבָר גָּלוּי וּבָרוּר שֶׁלֹּא הָיָה בְּאֶפְשָׁר לוֹ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּשֶׁאַר אוֹנְסִין שֶׁאֵין הָאֹנֶס עַצְמוֹ גָּלוּי וּמַחְלִטְ אָסְרוּ, דְּכָל אֶחָד יֹאמַר שֶׁאָנוּס הָיָה שֶׁלֹּא הָיָה לוֹ פָּנַאי וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה, וְזֶה נִכְלָל לְדִבְרֵיהֶם בְּתַרְוִיץ הַגְּמָרָא (שם) גַּבֵּי מִי שֶׁאָבְדָה לוֹ אֲבֵדָה יֹאמְרוּ כָּל הַסְּרִיקִין אֲסוּרִין וְסִרְיְקֵי בַּיְיתוֹס מֻתָּרִין. וְגַם מַהֲרַמְבַּ״ם מִשְׁמַע גַּם כֵּן דְּהָעִקָּר הוּא מִשּׁוּם דְּהָנֵי בְּוַדַּאי אִי אֶפְשָׁר לָהֶם וְלֹא מִפְּנֵי הַפִּרְסוּם, וְלָכֵן אֲתֵי שְׁפִיר נַמִּי דִּין דְּחוֹלֶה, שֶׁאֵין זֶה אֹנֶס מַחְלִטְ:
(מ) דְּאִי אֶפְשָׁר (שם): **ד** (ט) כֵּן מִתְבָּאֵר בְּרַשַׁ״י בְּסוֹגְיָתֵנוּ (ינ.: ד״ה ואלו), דְּלֹא הָיָה לוֹ פָּנַאי הַיְינוּ שֶׁיָּצָא בְּתוֹךְ הָרֶגֶל, וְהוּא הַדִּין בְּסָמוּךְ לַחֲשֵׁכָה מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב כְּדִלְקַמְּיהּ. וְרָאִיתִי בְּחַיֵּי אָדָם (כלל קט ס״ה) דְּמִשְׁמַע מִנֵּיהּ דְּאַף כְּשֶׁיָּצָא מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב בִּזְמַן שֶׁהָיָה לוֹ שְׁהוּת לְגַלֵּחַ וְרַק שֶׁלֹּא הָיָה לוֹ פָּנַאי לָזֶה, וְהַדָּבָר תָּמֵהַּ, דְּאִם כֵּן לָמָּה יִשְׁתַּנֶּה דִּינָיְהוּ לְגַלֵּחַ בְּמוֹעֵד כֵּיוָן שֶׁהָיָה זְמַן לָזֶה מִבְּעוֹד יוֹם, וְאִם מִשּׁוּם דְּטָרִיד, הֲלֹא לֹא הִתִּירוּ מִשּׁוּם טָרְדָּא בְּעָלְמָא, כֵּיוָן שֶׁבֵּית הַשְּׁבִיָּה בְּעַצְמָהּ לֹא עִכְּבָתוּ מִלְּגַלֵּחַ, שֶׁיָּצָא בְּעוֹד מוֹעֵד לְגַלֵּחַ. וּמִדְּרַשַׁ״י מוּכָח לְהַדְיָא כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי, וְכֵן מָצָאתִי בְּנִמּוּקֵי יוֹסֵף (י.) וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: שֶׁלֹּא הָיָה לוֹ פָּנַאי, כְּלוֹמַר שֶׁבָּאוּ כָּל כָּךְ סְמוּךְ לָעֶרֶב שֶׁלֹּא הָיָה לָהֶם פָּנַאי לְגַלֵּחַ. [וּמַה שֶּׁרָצָה עוֹד לְחַלֵּק בֵּין בָּא מִמְּדִינַת הַיָּם לִשְׁאָרֵי דְּבָרִים, לֵיתָא, דְּהַבְּרִיתָא כְּלָלָה בַּחֲדָא מַחְתָּא]. וְכֵן מוּכָח בְּרַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב ד ח״ה), וְנָקֵט שָׁם לְעִנְיָן בָּא מִן הַיָּם וְהוּא הַדִּין בְּאֵינָךְ: (י) הוּא דַּעַת הָרֹא״שׁ (פ״ג סי׳ א) וְהַטּוּר שֶׁהֶעְתִּיקוּ דַּעַת הִירוּשַׁלְמִי (פ״ג ה״א) דְּכֶשֶׁלֹּא פִּיֵּס מִקֹּדֶם

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (מ) פּוֹסְקִים. **וְאָפְשָׁר דְּאִם גִּלַּח בְּתוֹךְ שִׁשִּׁים יוֹם לֹא שֵׁיךְ זֶה, דְּנִוּוּל הוּא יוֹתֵר מִשִּׁשִּׁים יוֹם** [פְּרִי מְגַדִּים (מש״ז סק״ב)]. **וְלִדְיָדַן בְּמִדִּינוֹתֵינוּ שֶׁאֵין הַמִּנְהָג לְגַלֵּחַ רַק בְּמִסְפָּרִים, וְאִם כֵּן אֲפִלּוּ אַחַר שִׁסְפֵּר עַצְמוֹ נִשְׁאָר עָלָיו מְעַט שֵׂעָר, וּמִמֵּילָא אֲפִלּוּ אִם יִשְׁהֶא אַחַר זֶה פְּחוֹת מִשִּׁשִּׁים יוֹם יִתְרַבֶּה עָלָיו הַשֵּׂעָר יוֹתֵר מִשִּׁשִּׁים יוֹם שְׁלֹפָנִים, שֶׁהָיָה אִי אַחַר גְּלוּחַ:** (ב) עַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים (שם סק״א) **שֶׁכָּתַב דְּלִכְתְּחִלָּה יְגַלַּח קֹדֶם חֲצוֹת, וְעַיֵּן עַל זֶה מַה שֶּׁכָּתַב שֶׁם שֶׁלֹּא לְגַלַּח אַחַר מִנְחָה, וְהַיְינוּ אַחַר שֶׁהִגִּיעַ זְמַן מִנְחָה, וְרָצוֹנוֹ לוֹמַר מִנְחָה גְּדוֹלָה בְּעֶרֶב שַׁבָּת, וְהוּא הַדִּין בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב. וּלְפִי מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ שָׁם** (משנ״ב סק״ג) **בְּשֵׁם הָאַחֲרוֹנִים דְּנוֹכֵל לִסְמֹךְ עַל דַּעַת הַפּוֹסְקִים דְּמִנְחָה הַיְינוּ מִנְחָה קְטַנָּה, נִרְאֶה דְּבְעֶרֶב יוֹם טוֹב כְּשֶׁהַזְּמַן דָּחוּק לוֹ אֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה יוֹכֵל לִסְמֹךְ עֲלֵיהֶם. וְכָל זֶה לְעִנְיַן לְכַתְּחִלָּה, אֲבָל לְעִנְיַן דִּיעֲבַד הֲלֹא יְדוּעַ דַּעַת הָרַמְ״א שָׁם בְּסוֹף הַסִּימָן** (ס״ב) **דְּמִסְתַּפְּרִין כָּל הַיּוֹם,** וְאַף דְּהָגְרִ״א שָׁם מְפָקְפֵק עַל זֶה, לְעִנְיַן עֶרֶב יוֹם טוֹב **בְּדִי שֶׁלֹּא יִכָּנֵס לָרֶגֶל כְּשֶׁהוּא מְגֻנָּל** אֵין לְהַחְמִיר, **וְכֵן הַמִּנְהָג:**
ב (ג) פְּשׁוּט: (ל) לְשׁוֹן הָרִיטְבָּ״א (יד. ד״ה ומ״ש גמ׳): (מ) גְּמָרָא (שם), וּכְפָרוּשׁ רַשַׁ״י (ד״ה ה״ג) **וְהָרַמְבַּ״ם** (פ״ו הי״ז): **(ו) בֵּית יוֹסֵף** (ד״ה ומ״ש רכ״ו): **ג** (ו) **הֶעְתַּקְתִּי זֶה** מִלְּשׁוֹן הָרִיטְבָּ״א (שם ד״ה אמר ליה) **וּמִיָּשָׁב הֶעְנְיָן בְּדִבְרֵיהֶם.** דְּשְׁאָרֵי פּוֹסְקִים שֶׁהֶעְתִּיקוּ רַק הַטַּעַם מִשּׁוּם דַּאֲבֵדָה אֵינוֹ דָּבָר מְפֻרְסָם קָשֶׁה טוּבָא, דְּמִי שֶׁנָּדַר שֶׁלֹּא לְגַלֵּחַ וְהֻתִּירוּ חָכָם הֲלֹא גַּם כֵּן אֵינוֹ מְפֻרְסָם, דְּאִשּׁוּ הַנּוֹדֵר נָדַר בְּפְרְהֶסְיָא דַּוְקָא, וְהֶהָתֵּר הֲלֹא בְּיָחִיד מֻמְחֶה גַּם כֵּן אֵינוֹ מְפֻרְסָם וַאֲפִלּוּ הָכִי הִתִּירוּ, וּבְיוֹתֵר בְּחוֹלֶה שֶׁעָמַד

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

עַל נִדְרוֹ (ד) בָּרֶגֶל, וְכֵן (יב) הַבָּא מִמְּדִינַת (ה) [ה] הַיָּם (יג) בְּחֹל הַמּוֹעֵד, אוֹ שֶׁבָּא בְּעֶרֶב הָרֶגֶל [ו]וְלֹא הָיָה שְׁהוּת בַּיּוֹם לְגַלֵּחַ, (יד) [ז]וְהוּא שֶׁלֹּא יָצָא מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְחוּצָה לָאָרֶץ (ו) לְטַיֵּל: ה [ח]אַף עַל פִּי שֶׁהִתִּירוּ לְהִסְתַּפֵּר, לֹא יִסְתַּפֵּר בִּרְשׁוּת הָרַבִּים, אֶלָּא בְּצִנְעָה: ו (ז) [ז] (טו) [ט]קָטָן מֻתָּר לְגַלֵּחַ בַּמּוֹעֵד (טז) אֲפִלּוּ נוֹלַד קֹדֶם הָרֶגֶל, (וַאֲפִלּוּ (ח) בְּפַרְהֶסְיָא (יז) שָׁרִי) (וכן משמע ממרדכי (סי׳ תתע)): ז [*] [י]אָבֵל שֶׁחָל (ט) שְׁבִיעִי שֶׁלּוֹ (יח) בְּשַׁבָּת עֶרֶב הָרֶגֶל, מֻתָּר לְגַלֵּחַ בְּחֹל הַמּוֹעֵד. הַגָּהּ: מִי שֶׁהֵמִיר דָּתוֹ וְחָזַר בִּתְשׁוּבָה (יט) וְדַרְכּוֹ

ו בֵּית יוֹסֵף (ד״ה והבא). ז שָׁם בַּגְּמָרָא. ח מָרְדְּכַי (סי׳ תתעג) בְּשֵׁם הַתּוֹסָפְתָּא (פרק ב׳ ה״א). ט שָׁם (גמ׳ יד:) וּכְלִישָּׁנָא בָּתְרָא דִּשְׁמוּאֵל לְקוּלָּא. י בְּרַיְיתָא וּגְמָרָא שָׁם י״ז (ע״ב).

בַּאֵר הֵיטֵב

אֲבָל אִם לֹא בִּקֵּשׁ שֶׁיַּתִּירוּ עַד הָרֶגֶל לֹא חֲשִׁיב אֹנֶס: (ד) **בָּרֶגֶל.** וּבָזֶה נִרְאֶה אַף עַל פִּי שֶׁהָיָה יָכוֹל לְהַתִּירוֹ קֹדֶם הָרֶגֶל לֹא מִיקְּרֵי פּוֹשֵׁעַ, שֶׁהָיָה בְּדַעְתּוֹ לְקַיֵּם נִדְרוֹ וּנְזִירָתוֹ. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה): (ה) **הַיָּם.** שֶׁלֹּא בָּא בְּיִשּׁוּב עַד חוֹל הַמּוֹעֵד. בֵּית יוֹסֵף (ד״ה והבא), רַבֵּנוּ יְרֻחָם (נתיב ד ח״ה). מַשְׁמַע דְּאִם הָיָה בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב בִּמְקוֹם יִשּׁוּב אָסוּר לְגַלֵּחַ בְּחוֹל הַמּוֹעֵד. וְנִרְאֶה לִי דְּאִם הָיָה שְׁנֵי יָמִים אוֹ שְׁלֹשָׁה יָמִים קֹדֶם יוֹם טוֹב בְּיִשּׁוּב, וּבְעֶרֶב יוֹם טוֹב לֹא הָיָה בְּיִשּׁוּב, מֻתָּר לְגַלֵּחַ בְּחוֹל הַמּוֹעֵד, וּמִיהוּ דַּוְקָא כְּשֶׁבָּא מִמְּדִינַת הַיָּם דְּאָז מְפַרְסְמָא מִילְּתָא, אֲבָל בְּדֶרֶךְ אַחֵר לֹא. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ו). כָּתַב בְּסֵפֶר גַּן הַמֶּלֶךְ סִימָן ס״ב, כָּל אֵלּוּ דִּמְגַלְּחִין בַּמּוֹעֵד מֻתָּרִים לְסַפֵּר עַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ הֶתֵּר בַּדָּבָר, עַיֵּן שָׁם: (ו) **לְטַיֵּל.** אֲבָל יָצָא לְהַרְוִיחַ אוֹ לִרְאוֹת פְּנֵי חֲבֵרוֹ, שָׁרִי, דְּמִיקְּרֵי דְּבַר מִצְוָה, עַיֵּן סִימָן רמ״ח (ס״ד בהג״ה): ו (ז) **קָטָן.** דְּלָא שַׁיָּךְ בֵּיהּ טַעֲמָא שֶׁלֹּא יִכָּנֵס לַמּוֹעֵד כְּשֶׁהוּא מְנֻוָּל, דְּלָאו בַּר מִצְוָה הוּא. וּבְנִמּוּקֵי יוֹסֵף (ז. ד״ה קטן) כָּתַב, דַּוְקָא כְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ שֵׂעָר רַב וּמִצְטַעֵר, עַיֵּן שָׁם. וְדַוְקָא לְקָטָן מֻתָּר לְגַלֵּחַ, דְּצֹרֶךְ הָרֶגֶל הוּא, אֲבָל לְאֵינוֹ יְהוּדִי אָסוּר לְגַלֵּחַ, דְּלֹא עָדִיף מִשְׁאָר מְלָאכוֹת דְּאָסוּר לַעֲשׂוֹתָן בַּמּוֹעֵד, אֶלָּא אִם כֵּן אֵין לוֹ מַה יֹּאכַל, עַיֵּן סִימָן תקמ״ב סָעִיף (א׳) [ב]. מֻתָּר לְהַשְׁהוֹת שִׂמְחַת הַתִּגְלַחַת שֶׁעוֹשִׂין לְקָטָן עַד הַמּוֹעֵד, וּמְגַלְּחִין עַל יְדֵי סַפָּר יִשְׂרָאֵל. גַּן הַמֶּלֶךְ סִימָן ס״ב: (ח) **בְּפַרְהֶסְיָא.** וְאֶפְשָׁר דִּבְקָטָן הַנִּרְאֶה כְּגָדוֹל אָסוּר לְגַלְּחוֹ בְּפַרְהֶסְיָא. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט): ז (ט) **שְׁבִיעִי.** עַיֵּן סִימָן תקמ״ח סָעִיף ח׳:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ד [ה] **הַיָּם.** עַיֵּן בַּאֵר הֵיטֵב. וּמַה שֶּׁכָּתַב בְּשֵׁם גַּן הַמֶּלֶךְ, חָסֵר תֵּבָה אַחַת וְצָרִיךְ לוֹמַר כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ צַד הֶתֵּר בַּדָּבָר: ו [ז] **קָטָן.** עַיֵּן בַּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּגַן הַמֶּלֶךְ שֶׁכָּתַב וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: וּמֻתָּר לְהַשְׁהוֹת שִׂמְחַת הַתִּגְלַחַת שֶׁעוֹשִׂין לְקָטָן כְּדֵי לְהַגְדִּיל הַשִּׂמְחָה בַּמּוֹעֵד, וּמִצְוָה נַמֵּי אִיכָּא בְּכָךְ כו׳, עַיֵּן שָׁם. וְהָעִנְיָן שֶׁל הַשִּׂמְחָה הוּא מִנְהַג אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל גַּם כֵּן, שֶׁעוֹשִׂין שִׂמְחָה בַּתִּגְלַחַת הָרִאשׁוֹנָה שֶׁל קָטָן, שֶׁמְּחַנְּכִין אוֹתוֹ בַּמִּצְוָה לִהְיוֹת לוֹ פֵּאוֹת הָרֹאשׁ. וְעַיֵּן בִּפְרִי עֵץ חַיִּים שַׁעַר סְפִירַת הָעֹמֶר שֶׁכָּתַב בְּעִנְיַן הַהוֹלְכִים עַל קֶבֶר רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחַאי וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ בְּמִירֹנִין בְּל״ג בָּעוֹמֶר, שֶׁרָאָה אֶת מוֹרוֹ הָאֲרִ״י זַ״ל שֶׁהָלַךְ שָׁם לְגַלֵּחַ אֶת בְּנוֹ בְּמִשְׁתֶּה וְשִׂמְחָה בַּיָּמִים הָהֵם, עַיֵּן שָׁם: ז [בשו״ע] **אָבֵל שֶׁחָל כו׳.** וְעַיֵּן בִּשְׁיָרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (סי׳ תקמח הגה״ט סק״ד) שֶׁמִּי שֶׁשָּׁלְמוּ שְׁלֹשִׁים שֶׁל אָבִיו בַּמּוֹעֵד וְגָעֲרוּ בּוֹ חֲבֵרָיו, אָסוּר לְגַלֵּחַ בַּמּוֹעֵד. וּבַהֲלָכוֹת קְטַנּוֹת (ח״א) סִימָן רפ״ה כָּתַב לְהַתִּיר בָּזֶה, וּלְקַמָּן סִימָן תקמ״ח הֱבִיאוֹ הַבַּאֵר הֵיטֵב (ס״ק יא), וְכֵן כָּתַב בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״י) וְכֵן כָּתַב בִּרְכֵּי יוֹסֵף (סי׳ תקמח סק״ו) בְּשֵׁם שַׁעֲרֵי יְשׁוּעָה כְּתַב יָד

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(יא) גַּם בָּזֶה דְּהוּא דַּוְקָא אִם לֹא מָצָא חָכָם לְהַתִּיר נִדְרוֹ עַד תּוֹךְ הָרֶגֶל, מַה שֶּׁאֵין כֵּן אִם לֹא רָצָה לְהַתִּיר מִקֹּדֶם וְאַחַר כָּךְ נִמְלַךְ, לֹא חֲשִׁיב אֹנֶס. וְדַעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ה) לְהָקֵל בָּזֶה כְּדַעַת הַמְּחַבֵּר, דְּלֹא חָשְׁבִינַן לְפוֹשֵׁעַ שֶׁהָיָה לוֹ לְהַתִּיר מִקֹּדֶם, כֵּיוָן שֶׁקֹּדֶם הָרֶגֶל לֹא הָיָה כְּלָל בְּדַעְתּוֹ לְהַתִּיר נִדְרוֹ, וְאַחַר כָּךְ נִמְלַךְ: (יב) **הַבָּא מִמְּדִינַת הַיָּם.** דַּוְקָא מִמְּדִינַת הַיָּם דִּמְפַרְסְמָא מִלְּתָא, אֲבָל בְּדֶרֶךְ אַחֵר לֹא [מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ו)]. וְעַיֵּן בְּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל דְּהוּא הַדִּין מִשְּׁאָר מָקוֹם רָחוֹק מְאֹד דִּמְפַרְסְמָא מִלְּתָא. (וּבְחִדּוּשֵׁי רִיטְבָּ״א (יג: ד״ה הבא) כָּתַב, כָּל שֶׁבָּא חוּץ לָעִיר מִקְּרֵי מִמְּדִינַת הַיָּם וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ מָקוֹם רָחוֹק. וְצָרִיךְ עִיּוּן): (יג) **בְּחֹל הַמּוֹעֵד.**

וְדַוְקָא שֶׁלֹּא בָּא בְּיִשּׁוּב עַד חֹל הַמּוֹעֵד, דְּאִם בָּא בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב בְּמָקוֹם יִשּׁוּב וּבָא בִּזְמַן שֶׁיֵּשׁ עוֹד שְׁהוּת מִבְּעוֹד יוֹם לְגַלֵּחַ, אַף שֶׁלֹּא בָּא לְבֵיתוֹ עַד חֹל הַמּוֹעֵד, אֵין זֶה אֹנֶס, שֶׁהָיָה לוֹ לְגַלֵּחַ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב בָּעִיר הַהוּא. וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (שם) שֶׁכָּתַב דְּאַף כְּשֶׁהָיָה בִּמְקוֹם יִשּׁוּב בִּשְׁנַיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה יָמִים קֹדֶם הָרֶגֶל, וְאַחַר כָּךְ בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב לֹא הָיָה בְּיִשּׁוּב, כְּגוֹן שֶׁיָּשַׁב אָז עַל הַסְּפִינָה, וּבָא לְבֵיתוֹ בְּחֹל הַמּוֹעֵד אוֹ שֶׁבָּא לָעִיר סָמוּךְ לַחֲשֵׁכָה וְלֹא הָיָה שְׁהוּת בַּיּוֹם לְגַלֵּחַ, גַּם כֵּן מֻתָּר לְגַלֵּחַ בְּחֹל הַמּוֹעֵד, כֵּיוָן דִּבְעֶרֶב יוֹם טוֹב גּוּפָא הָיָה אָנוּס: (יד) **וְהוּא שֶׁלֹּא יָצָא וְכו׳.** פֵּרוּשׁ (יג) דְּמֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אוֹ מִחוּץ לָאָרֶץ לְחוּץ לָאָרֶץ אַף בְּיָצָא לְטַיֵּל שֶׁאֵינוֹ דְּבַר מִצְוָה, אֲפִלּוּ הָכִי מֻתָּר לוֹ לְגַלֵּחַ כְּשֶׁלֹּא הָיָה פְּנַאי לְגַלֵּחַ מִבְּעוֹד יוֹם, כֵּיוָן שֶׁיְּצִיאָתוֹ בִּרְשׁוּת הָיְתָה שֶׁלֹּא עָשָׂה אִסּוּר בָּזֶה, אֲבָל מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְחוּץ לָאָרֶץ אֵינוֹ מֻתָּר אֶלָּא בְּיָצָא לְהַרְוִיחַ אוֹ לִרְאוֹת פְּנֵי חֲבֵרוֹ, דְּהוּא חֲשִׁיב דְּבַר מִצְוָה שֶׁמֻּתָּר לָצֵאת מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בִּשְׁבִיל זֶה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן לְטַיֵּל בְּעָלְמָא, דְּבִכְהַאי גַּוְנָא אָסוּר לָצֵאת מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְחוּץ לָאָרֶץ, לֹא הִתִּירוּ לוֹ לְגַלֵּחַ: ו (טו) **קָטָן וְכו׳.** דְּלֹא שַׁיָּךְ בֵּיהּ טַעֲמָא שֶׁלֹּא יִכָּנֵס לַמּוֹעֵד כְּשֶׁהוּא מְנֻוָּל, דְּלָאו בַּר מִצְוָה הוּא. וְדַוְקָא שֶׁיֵּשׁ לוֹ שֵׂעָר רַב דְּמִצְטַעֵר עַל יְדֵי זֶה. וְדַוְקָא לְקָטָן מֻתָּר לְגַלֵּחַ, דְּצֹרֶךְ הָרֶגֶל הוּא בִּשְׁבִיל הַקָּטָן, אֲבָל לְעַכּוּ״ם אָסוּר לְגַלֵּחַ, דְּלֹא עָדִיף מִשְּׁאָר מְלָאכוֹת דְּאָסוּר לַעֲשׂוֹתָן בַּמּוֹעֵד, אֶלָּא אִם כֵּן אֵין לוֹ מַה יֹּאכַל [אַחֲרוֹנִים]: (טז) **אֲפִלּוּ נוֹלַד וְכו׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר אַף דְּהָיָה יָכוֹל לְגַלְּחוֹ מִקֹּדֶם, שָׁרִי, (יג) וּמִטַּעַם הַנַּ״ל. וְעַיֵּן בִּפְרִי מְגָדִים (א״א סק״ט) שֶׁמְּצַדֵּד דַּאֲפִלּוּ הוּא בֶּן כַּמָּה שָׁנִים, כָּל שֶׁלֹּא הִגִּיעַ לִשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנִים מֻתָּר לְגַלְּחוֹ בַּמּוֹעֵד, וְכֵן מוּכָח בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ח). אַךְ הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ט) מִסְתַּפֵּק דְּהֵיכִי דְּהַקָּטָן נִרְאֶה כְּגָדוֹל אֶפְשָׁר דְּאֵין לְהָקֵל בְּפַרְהֶסְיָא: (יז) **שָׁרִי.** דְּהַכֹּל רוֹאִין שֶׁהוּא קָטָן: ז (יח) **בְּשַׁבָּת עֶרֶב הָרֶגֶל.** דַּהֲרֵי לֹא הָיָה יָכוֹל לְגַלְּחוֹ בְּיוֹם זֶה: (יט) **וְדַרְכּוֹ לְגַלֵּחַ.** פֵּרוּשׁ

בֵּאוּר הֲלָכָה

הֵיכִי דִּבְכִבּוּס שָׁרִינַן אֲפִלּוּ בִּכְדַרְכָּהּ כִּדְאִיתָא בְּסִימָן תקל״ד (ס״א) הוּא הַדִּין לְעִנְיַן גִּלּוּחַ, וְעוֹד מִפְּסָחִים נ״ה עַמּוּד ב׳ דְּאִיתָא שָׁם: הַחַיָּטִין, שֶׁכֵּן הֶדְיוֹט תּוֹפֵר כְּדַרְכּוֹ בְּחֹל הַמּוֹעֵד, הַסַּפָּרִין וְהַכּוֹבְסִין, שֶׁכֵּן מֻתָּרִין בְּחֹל הַמּוֹעֵד בְּבָא מִן הַיָּם, וּלְתַנָּא קַמָּא הָרַצְעָנִין אָסוּר בְּי״ד אַף שֶׁגַּם הֵם מֻתָּרִין לְשַׁנּוֹת בְּחֹל הַמּוֹעֵד כִּדְאִיתָא בַּיְרוּשַׁלְמִי (שם פ״ד ה״ז), וְעַל כָּרְחֲךָ דְּאֵין לְמֵדִין מִן שִׁנּוּי בְּחֹל הַמּוֹעֵד לְהַתִּיר מִשּׁוּם זֶה בִּכְדַרְכָּהּ בְּי״ד, וּלְפִי זֶה מוּכָח בְּהֶדְיָא לְעִנְיָנֵנוּ דְּסַפָּרִין וְכוֹבְסִין הִתִּירוּ לָהֶן בִּכְדַרְכָּהּ (אַחַר כָּךְ מָצָאתִי בְּחִדּוּשֵׁי רִיטְבָּ״א בְּפֶרֶק ב׳ (יג. ד״ה החייטין) דְּסוֹבֵר לְדִינָא כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ). **וְלִכְאוֹרָה קָשֶׁה, הֲלֹא דָּבָר שֶׁאֵינוֹ אֹכֶל נֶפֶשׁ וְהוּא לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד קַיְימָא לָן דְּבָעֵי שִׁנּוּי, וְאוּלַי מִפְּנֵי שֶׁהָיוּ עַד כֹּה אֲנוּסִים בַּדָּבָר עֲשָׂאוּם חֲזַ״ל כְּדָבָר הָאָבֵד דְּקַיְימָא לָן דִּבְדָבָר הָאָבֵד אֵין צָרִיךְ שִׁנּוּי, וַעֲדַיִן צָרִיךְ עִיּוּן:**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

הֲוָה לֵיהּ כְּפוֹשֵׁעַ, וְכֵן הֶעְתִּיקוּ בְּתוֹסָפוֹת (יד. ד״ה ומנודה), וְכֵן כָּתַב רַבֵּנוּ יְרוּחָם (שם), וְכֵן מָצָאתִי בְּרִי״ץ גֵּיאוּת שֶׁהֶעְתִּיק הַיְרוּשַׁלְמִי הַזֶּה, וְכֵן הֵבִיא הָאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ג) בְּשֵׁם הָאֲגֻדָּה (סי׳ כו), (וְאַף דִּלְעִנְיַן נִדּוּי קַיְימָא לָן דְּמִיָּד שֶׁמַּתִּירִין לוֹ מֻתָּר מִיָּד דְּלֹא כִּירוּשַׁלְמִי (שם), וְכִפְסַק הָרִי״ף (ח:) וְהָרַמְבַּ״ם (ת״ת פ״ז הי״ג) וְהָרַאֲבַ״ד, וּכְמוֹ שֶׁסָּתַם הַמְחַבֵּר בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן של״ד סָעִיף י״ג עַיֵּן שָׁם וּבְטַ״ז (סק״ו), עַל כָּל פָּנִים שָׁמְעִינַן מִדִּבְרֵי הַיְרוּשַׁלְמִי דְּהֵיכָא דְּהָיָה יָכוֹל לְפַיֵּס וּלְהַתִּיר קֹדֶם הָרֶגֶל וְלֹא פִּיֵּס חָשׁוּב פּוֹשֵׁעַ, וְזֶהוּ כַּוָּנַת הָרֹא״ש שֶׁהֶעְתִּיק הַיְרוּשַׁלְמִי. וְכֵן הִסְכִּים בְּסֵפֶר תִּפְאֶרֶת שְׁמוּאֵל דְּרַק לְעִנְיַן זֶה הֶעְתִּיק הָרֹא״ש דִּבְרֵי הַיְרוּשַׁלְמִי, וּכְתֵרוּץ הָרִאשׁוֹן שֶׁל הַבֵּית יוֹסֵף (ד״ה ויש לתמוה), וּפֵרוּשׁ הָרֹא״ש בִּנְדָרִים (ז: ד״ה ש״מ) גַּם כֵּן מְסַיֵּעַ לוֹ, וּדְלֹא כְּתֵרוּץ הַשֵּׁנִי שֶׁל הַבֵּית יוֹסֵף), דְּלֹא כִּדְמַשְׁמַע מִדַּעַת הָרַמְבַּ״ם שֶׁאֵין מְחַלֵּק בָּזֶה, **וּלְכַתְּחִלָּה טוֹב** לָחֹשׁ לְדַעַת כָּל הָנֵי רַבְּוָותָא **לְהַחְמִיר בָּזֶה, וּמִכָּל מָקוֹם כָּתַבְתִּי דְּהַמֵּקֵל יֵשׁ לוֹ עַל מִי לִסְמֹךְ,** דְּכֵן נִרְאֶה מֵהַגְּרָ״א שֶׁנָּקַט כְּדַעַת הַמְחַבֵּר וְהוּא כְּדַעַת הָרִי״ף וְהָרַמְבַּ״ם, מִשּׁוּם דְּפְשִׁיטוּת סוּגְיָא דִּילָן דְּאָזֵיל וּפַיְיסֵיהּ מַשְׁמַע דְּאֵינוֹ מְחַלֵּק, וּבְכָל גַּוְנֵי מֻתָּר, וְהוּא מִלְּתָא דְּרַבָּנָן, וְכֵן נִרְאֶה דַּעַת הַלְּבוּשׁ לְהָקֵל: (יא) הוּא דַּעַת הָרֹא״ש (מו״ק שם) וְסִיעָתוֹ עַל פִּי הַיְרוּשַׁלְמִי (שם), וְהִסְכִּים כֵּן הָאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ד), וְהֵבִיא כֵּן גַּם בְּשֵׁם סֵפֶר זִכְרוֹן יַעֲקֹב לְהַחְמִיר גַּם בָּזֶה, דְּלֹא כְּדַעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ה) שֶׁכָּתַב דְּבָזֶה נִרְאֶה כְּדַעַת הָרִי״ף וְהָרַמְבַּ״ם (פ״ז הי״ח), דְּכֵיוָן שֶׁמִּתְחִלָּה הָיָה בְּדַעְתּוֹ לְקַיֵּם נִדְרוֹ לֹא חֲשִׁיב פּוֹשֵׁעַ. **אָמְנָם הָרֹא״ש הֲלֹא הֵבִיא דְּגַם דַּעַת רַשִׁ״י** (יג: ד״ה ומי) **כֵּן הוּא, דְּנִמְלַךְ לֹא חֲשִׁיב פּוֹשֵׁעַ, וְכֵן מָצָאתִי בְּרִיטְבָּ״א** (שם ד״ה וכן), **עַל כֵּן הַמֵּקֵל לֹא הִפְסִיד:** (יג) הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ תָּפַס בָּזֶה כְּדַעַת הָרַאֲבַ״ד, וְהִסְכִּים עִמָּדוֹ הָרֹא״ש (שם) וְהַנִּמּוּקֵי יוֹסֵף (ז. ד״ה גמ׳). **וְהַגְּרָ״א הִקְשָׁה דְּמֵהַיְרוּשַׁלְמִי שֶׁהֵבִיאוּ מוּכָח לִכְאוֹרָה לְהֶפֶךְ, דְּמַיְירֵי אַף בְּיָצָא מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אוֹ מִחוּץ לָאָרֶץ לְחוּץ לָאָרֶץ, וְהַיְינוּ דְּכֵיוָן שֶׁהָיָה יְצִיאָתוֹ שֶׁלֹּא לְצֹרֶךְ כְּלָל לֹא הִתִּירוּ לוֹ,** וְכֵן נִרְאֶה מִדַּעַת רַשִׁ״י (יד. ד״ה מפני) וְהָרַ״ח (שם), עַיֵּן שָׁם, וְכֵן נִרְאֶה לְהֶדְיָא מִסְתִּימַת הָרִי״ף וְהָרַמְבַּ״ם. **אָכֵן** בְּרִי״ץ גֵּיאוּת מָצָאתִי שֶׁכָּתַב גַּם כֵּן כְּהָרַאֲבַ״ד, וְכֵן כָּתְבוּ בָּאֶשְׁכּוֹל (סי׳ מה), וּבְשִׁיטַת ריב״ב (ברי״ף ז.), וְעַל כֵּן **הַמֵּקֵל יֵשׁ לוֹ עַל מִי לִסְמֹךְ:** ו (יג) וְעוֹד דִּקְנָס הוּא, וְלֹא קָנְסִינַן לַבֵּן בִּשְׁבִיל הָאָב שֶׁלֹּא גִּלְּחוֹ מִקֹּדֶם [מִשְׁבְּצוֹת זָהָב (סק״ו)]:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah